

VYHLÁŠENÍ ZEMĚPISNÉ OLYMPIÁDY ŠKOLNÍ ROK 2016/2017 19. ROČNÍK

1. ORGANIZAČNÍ A ODBORNÝ GARANT SOUTĚŽE

Univerzita Karlova

Přírodovědecká fakulta
Geografická sekce
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Albertov 6, 128 43 Praha 2

Organizační garantka:

RNDr. Silvie R. Kučerová, Ph.D.
e-mail: silvie.kucerova@natur.cuni.cz
tel: +420 728 929 294
www.zemepisnaolympiada.cz

Garance jednotlivých věkových soutěžních kategorií:

A	RNDr. Miroslav Šobr, Ph.D. a Mgr. Lenka Vejrostová e-mail: miroslav.sobr@natur.cuni.cz; vejrostova.lenka@gmail.com
B	Mgr. Jan Hátle e-mail: jan.hatle@email.cz
C	Mgr. Jakub Jelen e-mail: jakub.jelen@natur.cuni.cz
D	Mgr. Jan Bartoš, Mgr. Petr Trahorsch e-mail: jan.bartos8@gmail.com; e-mail: Petr.Trahorsch@seznam.cz

Koordinátor mezinárodních geografických soutěží:

RNDr. Hana Svobodová, Ph.D.
e-mail: hsvobodova@ped.muni.cz
Masarykova univerzita Brno, Pedagogická fakulta, katedra geografie

Odborný garant:

Ústřední komise Zeměpisné olympiády

předseda: doc. PaedDr. Eduard Hofmann, CSc.; e-mail: evhofmann@seznam.cz
Masarykova univerzita Brno, Pedagogická fakulta, katedra geografie

Česká geografická společnost, z.s.

prezident: prof. RNDr. Bohumír Janský, CSc.
vědecký tajemník: RNDr. Radim Perlín, Ph.D. e-mail: radim.perlin@natur.cuni.cz
Univerzita Karlova Praha, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Adresář krajských garantů soutěží (pro okresní a krajská kola Zeměpisné olympiády):

Praha:

Mgr. Michaela Perková
oddělení volného času
Odbor sportu a volného času
Magistrát hlavního města Prahy
Jungmannova 35/29, 110 00 Praha 1
tel: 236 005 955
e-mail: michaela.perkova@praha.eu

Středočeský kraj:

Mgr. Lenka Škopová
oddělení mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Středočeského kraje
Zborovská 11, 150 21 Praha 5
tel: 257 280 196
e-mail: skopova@kr-s.cz

Jihočeský kraj:

Mgr. Erika Máchová
oddělení mládeže, tělovýchovy a sportu
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Krajský úřad Jihočeského kraje
U Zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice
pracoviště:
Boženy Němcové 49/3, 370 76 České Budějovice
tel: 386 720 933
e-mail: machovae@kraj-jihocesky.cz

Plzeňský kraj:

Mgr. Regina Hrabětová
oddělení mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Plzeňského kraje
Škroupova 18, 306 13 Plzeň
tel: 377 195 373
e-mail: regina.hrabetova@plzensky-kraj.cz

Karlovarský kraj:

Ing. Pavel Kubeček
oddělení organizační, správní, mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Krajský úřad Karlovarského kraje
Závodní 353/88, 360 06 Karlovy Vary
tel: 354 222 184
e-mail: pavel.kubecek@kr-karlovarsky.cz

Ústecký kraj:

Pavel Kucler
oddělení pro mládež, tělovýchovu a volný čas
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Krajský úřad Ústeckého kraje
Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem
tel: 475 657 969, 777 499 821
e-mail: kucler.p@kr-ustecky.cz

Liberecký kraj:

Ing. Eva Hodbodová
oddělení mládeže, sportu a zaměstnanosti
Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
Krajský úřad Libereckého kraje
U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec
tel: 485 226 635, 739 541 550
e-mail: eva.hodbodova@kraj-lbc.cz

Královéhradecký kraj:

Mgr. Martina Svatoňová
oddělení primárního a zájmového vzdělávání
Odbor školství
Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Pivovarské nám. 1245/2, 500 03 Hradec Králové
tel: 495 817 218
e-mail: : msvatonova@kr-kralovehradecky.cz

Pardubický kraj:

Mgr. Táňa Topičová
referent soutěží
Centrum celoživotního vzdělávání - zařízení pro DVPP
Pardubického kraje
Mozartova 449, 530 09 Pardubice
tel: 728 257 701
e-mail: topicova@ccvpardubice.cz

Kraj Vysočina:

Bc. Jana Albrechtová
oddělení mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Kraje Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava
pracoviště: Jihlava, Věžní 28, kancelář číslo 108
tel: 564 602 942
e-mail: albrechtova.j@kr-vysocina.cz

Jihomoravský kraj:

Bc. Jana Konečná Horká
referentka pro práci s talenty a správu
dotací OŠ
oddělení prevence a volnočasových aktivit
Odbor školství
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3, 601 82 Brno
pracoviště: Cejl 73, 601 82 Brno
tel: 541 658 306
e-mail: konecna.jana@kr-jihomoravsky.cz

Olomoucký kraj:

Bc. Kateřina Kosková
pracovník pro zájmové vzdělávání
oddělení mládeže a sportu
Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Krajský úřad Olomouckého kraje
Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc
tel: 585 508 661
e-mail: k.koskova@kr-olomoucky.cz

Zlínský kraj:

Ing. Petra Marková
oddělení mládeže a sportu a rozvoje lidských zdrojů
Odbor školství, mládeže a sportu
Krajský úřad Zlínského kraje
třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín
tel: 577 043 774
e-mail: petra.markova@kr-zlinsky.cz

Moravskoslezský kraj:

Ing. Ondřej Schenk
referent pro soutěže a školní tělovýchovu
Odbor školství, mládeže a sportu
Moravskoslezský kraj - Krajský úřad
28. října 117, 702 18 Ostrava 2
tel: 595 622 250
e-mail: ondrej.schenk@msk.cz

2. STRUKTURA SOUTĚŽE

Zeměpisná olympiáda je vypsána pro následující věkové soutěžní kategorie:

A	6. ročník základních škol a 1. ročník (prima) osmiletých gymnázií
B	7. ročník základních škol a 2. ročník (sekunda) osmiletých gymnázií
C	8. + 9. ročník základních škol, 3. + 4. ročník (tercie + kvarta) osmiletých gymnázií a 1. + 2. ročník šestiletých gymnázií
D	1. až 4. ročník středních škol (bez ohledu na zaměření a specializaci), 5. až 8. ročník osmiletých gymnázií (kvinta až oktáva) a 3. až 6. ročník šestiletých gymnázií

3. SOUTĚŽNÍ KOLA A ČASOVÝ HARMONOGRAM SOUTĚŽE

Termíny jsou společné pro všechny soutěžní kategorie A až D. **Celostátní kolo** je od 15. ročníku ZO vypisováno pouze pro **soutěžní kategorie C a D**. Pro kategorii D navazují dvě mezinárodní soutěže – **iGeo** a od roku 2016 **nově IESO**. Pro kategorii C je od roku 2015 společností National Geographic bohužel **zrušena** navazující mezinárodní soutěž **National Geographic World Championship**. Soutěžící mají možnost se zúčastnit tuzemské **Letní geografické školy ZO**.

Pro účastníky celostátního (ústředního) kola bude letos připravena také soutěž zaměřená na mapové dovednosti a mapovou tvorbu. Zadání této soutěže bude součástí pokynů pro krajské kolo.

Nejvyšším soutěžním kolem pro soutěžní kategorie **A a B je kolo krajské**. Od 16. ročníku ZO 2013/2014 již **nepostupují** vítězové (resp. v minulosti soutěžící na 2. místě) krajského kola soutěžních kategorií A a B do celostátního kola soutěže Eurorebus společnosti TERRA-KLUB, o.p.s. Ani celorepublikové **soutěžní výběrové soustředění**, dva roky pořádané ve spolupráci s **Ekologickým centrem Orlov, o.p.s.** se bohužel z finančních a personálních důvodů v roce 2017 opět **neuskuteční**.

Školní kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Školní kolo organizují vyučující zeměpisu/geografie na základních a středních školách sami. Soutěžní úlohy, témata a způsob práce jsou plně v jejich režii. Metodická pomoc byla v posledních ročnících zveřejněna v časopisu Geografické rozhledy. Na internetových stránkách ZO jsou také jako metodická pomoc v rubrice „Ročníky“ zveřejněny všechny soutěžní úlohy od roku 2012, včetně autorských řešení. Školní kolo je nutné uskutečnit nejpozději **do konce ledna 2017**. Pokud jste na vaší škole dosud Zeměpisnou olympiádu neorganizovali, a máte zájem se do této soutěže zapojit, kontaktujte vašeho krajského garanta (koordinátora soutěží, pracovníka krajského úřadu, odboru školství) a dohodněte postup. Kontakty na příslušné pracovníky (garanty) v krajích jsou uvedeny na str. 2 a 3 tohoto dokumentu.

Okresní kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Okresní kolo koordinují v jednotlivých krajích Česka příslušné odbory školství krajských úřadů na základě zadání hlav-

ního organizátora (tj. Geografické sekce PŘF UK). Kontakty na příslušné pracovníky (garanty) v krajích jsou uvedeny na str. 2 a 3 tohoto dokumentu. Okresní kolo se uskuteční **v úterý 21. 2. 2017**. V případě, že na toto datum připadají ve vaší škole jarní prázdniny, kontaktujte prosím vašeho krajského garanta a dohodněte další postup.

Krajské kolo (pro soutěžní kategorie A–D)

Krajské kolo koordinují v jednotlivých krajích Česka příslušné odbory školství krajských úřadů na základě zadání hlavního organizátora (tj. Geografické sekce PŘF UK). Kontakty na příslušné pracovníky (garanty) v krajích jsou uvedeny na str. 2 a 3 tohoto dokumentu. Krajské kolo se uskuteční **ve středu 22. 3. 2017**.

Ústřední (celostátní) kolo (pro soutěžní kategorie C a D)

Ústřední kolo pořádá Geografická sekce PŘF UK v budově Přírodovědecké fakulty, Albertov 6, Praha 2 a v terénu v zázemí hl. m. Prahy. Ústřední kolo se uskuteční **v pondělí a úterý 24. a 25. 4. 2017**.

Celostátní soutěžní soustředění (pro soutěžní kategorie A a B) - neuskuteční se

Celostátní soutěžní soustředění pořádala Geografická sekce PŘF UK ve spolupráci s Ekologickým centrem Orlov, o.p.s. v areálu ekologického centra v Orlově u Příbrami. Tato aktivita probíhala mimo oficiální strukturu Zeměpisné olympiády dotačně podporovanou MŠMT. Z personálních a finančních důvodů již **není** bohužel **možno akci** ze strany Geografické sekce PŘF UK v roce 2017 **zajistit**. Omlouváme se.

Soustředění vítězů ústředního (celostátního) kola (pro soutěžní kategorie C a D)

Pro vítěze ústředního (celostátního) kola a účastníky mezinárodních soutěží se **v polovině července** koná v Chotěboři (okres Havlíčkův Brod) čtyřdenní výběrové soustředění. Soutěžící kategorie D se v rámci něj budou **připravovat na mezinárodní geografické soutěže**, pro soutěžící kategorie C je připravena **letní geografická škola**.

Mezinárodní geografické soutěže (pro soutěžní kategorie C a D)

Pro věkovou kategorii odpovídající české soutěžní kategorii C se do roku 2015 konal **National Geographic World Championship**, pořádaný společností National Geographic na vybraném místě ve světě. Společnost od soutěže v roce 2015 odstoupila. Omlouváme se, soutěž se **neuskuteční**.

Pro věkovou kategorii odpovídající české soutěžní kategorii D se každý sudý rok koná Mezinárodní geografická olympiáda iGeo, pořádaná Mezinárodní geografickou unií (IGU) na vybraném místě ve světě, obvykle **v průběhu srpna**. V roce **2017** se iGeo uskuteční **2.–14. srpna v Bělehradě (Srbsko)** (podrobnosti na <http://igeobelgrade.edu.rs/>).

Pro soutěžící ve věku do 19 let navštěvující střední školu pořádá International Geoscience Education Organization celosvětovou soutěž zaměřenou zejména na **fyzickou geografii The International Earth Science Olympiad (IESO)**. Soutěž proběhne **koncem srpna ve francouzském Nice** (podrobnosti na <http://www.ieso-info.org/>).

Postupový klíč:

ze školního do okresního kola	- počet postupujících stanoví okresní komise ZO
z okresního do krajského kola	- v každé soutěžní kategorii (A–D) postupují první dva nejúspěšnější řešitelé (1. a 2. místo) - spolu s nimi postupuje dalších X úspěšných řešitelů, kteří dosáhli nejvyššího počtu bodů v okresních kolech ZO (v souhrnu za všechny okresy daného kraje v příslušné soutěžní kategorii). Hodnotu X stanovuje krajská komise ZO a hodnota X může být nejvýše rovna počtu okresů v daném kraji.
z krajského do ústředního kola	- v kategorii C a D postupuje přímo vítěz (1. místo) - spolu s nimi postupuje dalších 10 úspěšných řešitelů, kteří dosáhli nejvyššího počtu bodů v krajských kolech ZO (v souhrnu za všechny kraje Česka v příslušné soutěžní kategorii) – seznam postupujících soutěžících bude zveřejněn na webových stránkách www.zemepisnaolympiada.cz

z ústředního do mezinárodního kola	- v kategorii D (International Geography Olympiad, iGeo) postupují čtyři nejúspěšnější řešitelé z ústředního kola (1. –4. místo), kvalifikační podmínkou pořadatele je však věk soutěžících v rozpětí 16–19 let - v kategorii D (The International Earth Science Olympiad) postupují čtyři nejúspěšnější řešitelé terénní části s přihlédnutím k fyzické geografii, kvalifikační podmínkou pořadatele je však věk soutěžících do 19 let k 1. 7. příslušného roku soutěže Každý z vítězů ústředního kola ZO, který postupuje na mezinárodní geografické soutěže, musí v době konání mezinárodních soutěží splňovat uvedenou věkovou podmínku kvalifikace. Vítěz ústředního kola, který tuto podmínku nesplňuje, se nemůže mezinárodních soutěží zúčastnit, a při vyhlášení výsledků ústředního kola za něj musí být stanoven náhradník, kterým je vždy další umístěný v pořadí.

4. TEMATICKÉ ZAMĚŘENÍ SOUTĚŽE

Ústřední komise ZO se snaží v maximální možné míře přihlédnout k volbě takového tematického zaměření úloh, které respektuje nejčastější vzdělávací obsah jednotlivých ročníků školního zeměpisu/geografie, ačkoli je to při stávajících možnostech a odlišnostech ŠVP různých škol problematické. Ústřední komise ZO bere rovněž v úvahu zájem soutěžících o obor. Proto je zaměření úloh širší, nad rámec běžné školní výuky, vždy však úměrné věku soutěžících. Důraz je kladen na dovednosti analýzy a syntézy poznatků, vysvětlení a pochopení problémů – dávání do souvislostí, nikoli ověření pouhého memorování.

Dominantní tematické zaměření úloh se vztahuje pouze na úlohy testu geografických znalostí, případně úlohy praktické části. Práce s atlasem či mapou jimi není limitována, jelikož se jedná o práci se zdrojem informací.

Kategorie	Soutěžní kolo	Dominantní zaměření úloh testu geografických znalostí a praktické části
A	okresní	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie
	krajské	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie - vlastivěda Česka
B	okresní	- kartografie, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika
	krajské	- kartografie, fyzická geografie; obecná sociální geografie - Afrika, Austrálie a Oceánie, Amerika, Asie
C	okresní	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie - Evropa
	krajské	- obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - Evropa, Česko
	ústřední	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie, rozvojové problémy, krajina a životní prostředí - Evropa, Evropská unie, Česko - terénní cvičení, praktické aplikace geografie

D	okresní	- kartografie, Země ve vesmíru, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie - regionální geografie
	krajské	- kartografie, obecná fyzická geografie, krajina a životní prostředí, obecná sociální geografie - regionální geografie
	ústřední	- kartografie a geoinformatika, obecná fyzická geografie, obecná sociální geografie, rozvojové problémy, krajina a životní prostředí - regionální geografie - terénní cvičení, praktické aplikace geografie

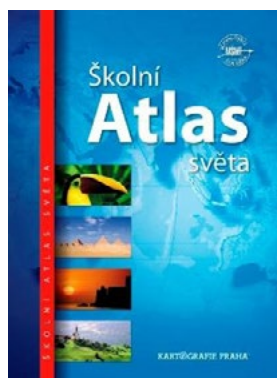
5. STRUKTURA SOUTĚŽNÍCH ÚLOH

Ve všech soutěžních kategoriích a kolech se testují tři typy znalostí a dovedností:

a) práce s atlasem

Práce s atlasem **není omezena výběrem témat a regionů** uvedených v tabulce na s. 5 - 6. Pro zajištění objektivnosti a rovných podmínek soutěže jsou žáci povinni v průběhu této části soutěže pracovat pouze s atlasy nakladatelství Kartografie Praha, a. s. Tvůrci úloh budou vycházet z nejnovějšího vydání atlasu světa i Česka:

Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2015, 4. dotisk, 3. vydání (a všechna předchozí vydání). 176 s. ISBN 978-80-7393-074-5.

Česká republika: školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia. Kartografie Praha, a. s. 2016, 3. vydání, 3. dotisk (a všechny předchozí dotisky). 36 s. ISBN 978-80-7393-275-6.

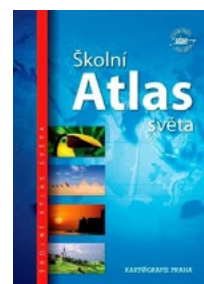

Zároveň však budou tvůrci úloh provádět kontrolu řešitelnosti úloh s předchozími vydáními těchto atlasů nakladatelství Kartografie Praha, a. s., v případě, že by škola nebo žáci nové vydání nevlastnili:

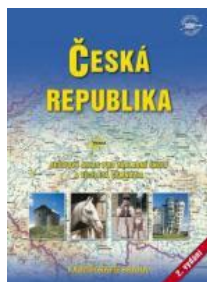
Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2007. 2. vydání. 175 s. ISBN 978-80-7011-925-9.

Školní atlas světa. Kartografie Praha, a. s. 2011, 3. vydání. 176 s. ISBN 978-80-7393-074-5.

Česká republika: sešitový atlas pro základní školy a víceletá gymnázia. Kartografie Praha, a. s. 2008, 2. vydání. 32 s. ISBN 978-80-7393-041-7.

Česká republika: školní atlas pro základní školy a víceletá gymnázia. Kartografie Praha, a. s. 2012, 3. vydání. 36 s. ISBN 978-80-7393-275-6.

V případě, že bude úloha zaměřena na práci s jinou mapou, neobsaženou v uvedených atlasech, bude mapový podklad dodán hlavním organizátorem soutěže.

b) písemný test geografických znalostí (práce bez atlasu)

Písemný test **přihlíží k výběru témat** a regionů pro jednotlivé soutěžní kategorie (viz tabulka na s. 5 - 6). I písemný test však může obsahovat úlohy využívající kartografické podklady.

c) praktická část – třídění a zpracování informací a dat, analýza, syntéza

Praktická část **není omezena výběrem témat a regionů** uvedených v tabulce na s. 5 - 6. V praktické části se nejčastěji jedná o pracování a vyhodnocení dat, čtení textu s porozuměním, řešení problému s využitím různých zdrojů informací apod. Pokud bude pro řešení praktické části soutěžící potřebovat atlas, bude tato skutečnost uvedena v zadání úlohy.

V ústředním kole praktická část nabývá podobu **práce v terénu** a následného vyhodnocení, určení příčin a důsledků pozorovaných jevů a procesů, formulace a zdůvodnění závěrů.

V ústředním kole bude část úkolů v anglickém jazyce. Vítězové postupují do mezinárodních geografických soutěží, kde je jednacím řečí angličtina.

6. POVOLENÉ VYBAVENÍ PRO SOUTĚŽ

Tyto instrukce se vztahují obecně na všechna soutěžní kola všech kategorií. V každém soutěžním kole budou upřesněny a specifikovány.

- psací potřeby (propisovací tužka, tužka, pastelky minimálně dvou barev)
- pravítko, trojúhelník, úhloměr
- kalkulačka (ne v mobilním telefonu)
- atlasy z řady nakladatelství Kartografie Praha, a. s. (viz výše)

7. POZNÁMKY

- Průběžně sledujte informace na internetových stránkách Zeměpisné olympiády: <http://www.zemepisnaolympiada.cz>
- Organizátoři Zeměpisné olympiády rádi uvítají vaše náměty pro tvorbu soutěžních úkolů, doporučení ke změně koncepce tematického zaměření úloh a další podnětné připomínky. Děkujeme.

V Praze dne 12. 9. 2016

RNDr. Silvie R. Kučerová, Ph.D.